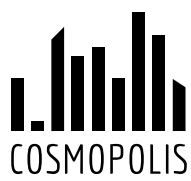

*New York
Times*
BESTSELLER

Ministerstvo Času

*Kaliane
Bradley*

Ministerstvo časů

*Katiane
Bradley*

Kaliane Bradley
MINISTERSTVO ČASU

Vydala GRADA Slovakia, s.r.o., pod značkou Cosmopolis
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 344. publikáciu.

Ministry of time, vydané vydavateľstvom Avid Reader Press / Simon & Schuster
v roku 2024, preložila do slovenčiny Kristína Kohanová.
Jazyková redakcia Anetta Letková
Grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Obálka Adrián Macho
Zodpovedný redaktor Tomáš Hájek

Copyright: © Kaliane Bradley, 2024
Vydanie 1., 2025
Počet strán 320
Tlač TBB, a.s.
BN: 148745/01

Slovak edition © GRADA Slovakia, s.r.o., 2025
Translation © Kristína Kohanová, 2025
Cover art © Adrián Macho, 2025

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

*Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy
nesmie byť reprodukováaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe
bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.
Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané.*

*Automatizovaná analýza textov alebo dát v zmysle čl. 4 smernice 2019/790/EU
a používanie tejto knihy na tréningovanie AI sú **bez súhlasu nositeľa práv zakázané**.*

ISBN 978-80-8305-082-2 (ePub)
ISBN 978-80-8305-081-5 (pdf)
ISBN 978-80-8305-080-8 (print)

Pre mojich rodičov.

KONIEC EXPEDÍCIE

*Kľúčové miesta v poslednom roku
Franklinovej stratenej arktickej výpravy*

I

Možno tentoraz zomrie.

Vlastne ho to ani netrápi. Je mu strašná zima, a možno práve preto sa cíti ako opilec. Keď prichádzajú myšlienky, sú priesvitné, voľne plávajúce, ako medúzy. Arktický vietor hryzie do jeho rúk a nôh, zatiaľ čo myšlienky mu kľžu po lebke. Budú tým posledným, čo zamrzne.

Vie, že kráča, hoci to už nevníma. Ľad pred ním sa odráža a ustupuje, takže sa musí neustále pohybovať vpred. Na chrbte má zbraň, vpredu ruk-sak. Ich váha je zanedbateľná, no zároveň sizyfovská.

Má dobrú náladu. Keby ešte dokázal ovládať svoje pery, písal by si.

V diaľke počuje dunenie delovej paľby. Tri údery hneď po sebe, ako kýchnutia. Loď signalizuje.

Prvá kapitola

Personalistka vyslovila moje meno, čo ma prebralo zo zamyslenia. Ja svoje meno nevyslovujem, ani v duchu. Vyslovila ho správne, čo sa nestáva často.

„Som Adela,“ predstavila sa. Mala pásku cez oko a svetlé vlasy, ktoré pripomínali seno, farbou aj štruktúrou. „Zástupkyňa tajomníka.“

„Zástupkyňa...?“

„Posaďte sa,“ prerušila ma.

Toto bolo moje šieste kolo pohovorov. Uchádzala som sa o internú pozíciu. Bola v kategórii s označením „vyžaduje bezpečnostnú previerku“, pretože sa nehodilo, aby na plastový obal s výplatnou páskou použili pečiatku s nápisom *Prísne tajné*. Nikdy som neabsolvovala previerku na tento bezpečnostný stupeň, a preto mi nikto nechcel povedať, o akú prácu ide. Keďže však za ňu ponúkali takmer trojnásobok môjho súčasného platu, s radosťou som prijala nevedomosť. Aby som sa dostala až sem, musela som dosiahnuť bezchybné výsledky z kurzov prvej pomoci, ochrany zraniteľných osôb a testu „Život v Spojenom kráľovstve“ ministerstva vnútra. Vedela som, že budem úzko spolupracovať s utečencom alebo utečencami so štatútom vysoko záujmovej osoby a špecifickými potrebami, no netušila som, pred čím utekajú. Predpokladala som, že pôjde o politicky významných utečencov z Ruska alebo Číny.

Adela, zástupkyňa tajomníka bohvie čoho, si s počutelným zašuštaním zastrčila blondávajú prameň vlasov za ucho.

„Vaša matka bola utečenka, však?“ začala pohovor nie práve najvhodnejším spôsobom.

„Áno, madam.“

„Kambodža,“ dodala.

„Áno, madam.“

Túto otázku mi už v priebehu pohovorov položili niekoľkokrát. Zvyčajne ju ľudia kládli s nadhľadom a očakávali, že ich opravím, pretože predsa nikto nie je z Kambodže. *Nevyzeráte* ako Kambodžanka, povedal mi na začiatku jeden šašo a potom sa zháčil, pretože pohovor sa nahrával na účely monitorovania a školenia zamestnancov. Za toto by dostal pokarhanie. Ľudia mi to hovoria často a myslia tým, že vyzerám ako jedna z neskorších foriem bielej rasy – možno Španielka – a tiež ako niekto, kto nebude vyťahovať genocídu, čo je dobré, pretože takéto veci nie sú ľuďom príjemné.

Žiadne následné opatrenia súvisiace s genocídou sa nekonali. (Máte tam ešte nejakú rodinu – *grimasa porozumenia*? Navštevujete ich niekedy – *chápaný úsmev*? Krásna krajina – *zaslzené oči*. Keď som tam bol ja – *slza na spodnom viečku* –, všetci boli takí priateľskí...) Adela len prikývla. Rozmýšľala som, či sa rozhodne pre zriedkavú štvrtú možnosť a nazve krajinu špinavou.

„Nikdy by sa za utečenku neoznačila. Ani za bývalú,“ dodala som. „Je dosť zvláštne počúvať, ako to ľudia vravia.“

„Ľudia, s ktorými budete pracovať, tento termín pravdepodobne tiež nebudú používať. My uprednostňujeme termín ‚vystáhovalec‘. A aby som zodpovedala vašu otázku: som zástupkyňa tajomníka pre vystáhovalectvo.“

„A sú to vystáhovalci z...?“

„Minulosti.“

„Prosím?“

Adela pokrčila plecami. „Ide o cestovanie v čase,“ povedala, akoby niekto opisoval kávovar. „Vitajte na ministerstve.“

*

Každý, kto niekedy videl film alebo čítal knihu o cestovaní v čase, alebo sa rozplýval v meškajúcom dopravnom prostriedku verejnej dopravy

nad konceptom cestovania v čase, vie, že v momente, keď začnete premýšľať o fyzike, ste v riti. Ako to funguje? Ako to vôbec *môže* fungovať? Existujem na začiatku aj na konci tohto záznamu súčasne, čo je istý druh cestovania v čase, a som tu, aby som vám povedala: netrápte sa tým. Všetko, čo potrebujete vedieť, je, že vo vašej blízkej budúcnosti britská vláda vyvinula technológiu na cestovanie v čase, ale ešte s tým neexperimentovala.

Aby sa predišlo chaosu spojenému so zmenami v dejinách – ak sa „dejiny“ dajú považovať za ucelené a jednotné chronologické rozprávanie, čo je ďalšia hlúposť –, dohodlo sa, že bude potrebné vytiahnuť ľudí z historických vojnových oblastí, prírodných katastrof a epidémií. Títo vysťahovalci do dvadsiateho prvého storočia by aj tak zomreli vo svojich vlastných časových líniiach. Ich odstránenie z minulosti by nemalo mať vplyv na budúcnosť.

Nikto netušil, čo môže cestovanie v čase urobiť s ľudským telom. Takže druhý dôvod, prečo bolo dôležité vybrať ľudí, ktorí by zomreli vo svojich časových líniiach, bol ten, že by pokojne mohli zomrieť aj v tej našej, ako ryba žijúca hlboko v mori vynesená na pláž. Možno ľudská nervová sústava dokáže vydržať len zopár epoch. Ak by dosiahli časový ekvivalent úmrtia a v laboratóriu ministerstva by sa rozplynuli na sivoružové želé, aspoň by to, štatisticky vzaté, nebola vražda.

Za predpokladu, že by „vysťahovalci“ prežili, znamenalo by to, že by sa z nich stali ľudia, čo je komplikujúci faktor. Pri práci s vysťahovalectvom, najmä masovým, je lepšie neuvažovať o nich ako o ľuďoch. Spôsobuje to zmätok v papierovačkách. Napriek tomu, keď sa vysťahovalci posudzovali z hľadiska ľudských práv, spĺňali kritériá ministerstva vnútra pre žiadateľov o azyl. Z etického hľadiska by bolo nedostatočné posudzovať len fyziologické účinky cestovania v čase. Aby sme vedeli, či sa skutočne prispôbobi budúcnosti, vysťahovalci v nej museli žiť, monitorovaní spoločníkom na plný úväzok, čo bola, ako sa ukázalo, práca, o ktorú som sa úspešne uchádzala. Nazvali nás mostíkmi, myslím, že preto, lebo „asistent“ bolo pod naše platové zaradenie.

Aj jazyk prešiel od devätnástého storočia veľkými zmenami. Niektoré slová zmenili niekdajší význam alebo sa stratili úplne.

Povedali nám, že vysťahovalcov prevážame do bezpečia. A my sme sa tvárili, že krv a vlasy na podlahe blázince nevidíme.

*

Bola som nadšená, že som dostala túto prácu. Moja kariéra dosiahla strop priamo tam, na oddelení jazykov ministerstva obrany. Pracovala som ako prekladateľka – konzultantka so špecializáciou na juhovýchodnú Áziu, konkrétne Kambodžu. Jazyky, z ktorých som prekladala, som sa naučila na univerzite. Napriek tomu, že moja matka hovorila doma po khmérsky, jazyk som zabudla. K svojmu dedičstvu som pristupovala ako cudzinka.

Práca s jazykmi ma celkom bavila, ale vždy som túžila stať sa agentkou v teréne. Po dvoch neúspešných skúškach som bola trochu na vážkach, pokiaľ išlo o kariérny postup. Nebolo to to, čo pre mňa chceli moji rodičia. Keď som bola ešte dieťa, moja matka mi dala jasne najavo svoje ambície. Chcela, aby som sa stala premiérkou. Ako premiérka by som „mohla niečo urobiť“ s britskou zahraničnou politikou a tiež by som brávala rodičov na honosné vládne večere. A mala by som šoféra. (Moja matka sa nikdy nenaučila riadiť auto, takže šofér bol dôležitý.) Žiaľ, vstiepila mi aj karmické dôsledky klebiet a klamstiev – štvrté budhistické prikázanie je v tomto smere jednoznačné –, a tak sa moja politická kariéra vo veku osem rokov skončila skôr, než sa začala.

Moja mladšia sestra bola oveľa zručnejšia rozprávačka. Ja som bola v rozprávaní zdržanlivá a slušná, ona, naopak, pribojná. Preto som sa stala prekladateľkou a ona spisovateľkou – alebo sa aspoň pokúšala stať spisovateľkou a stala sa redaktorkou. Dostávala som podstatne vyšší plat ako ona a rodičia chápali, čo je moja práca, takže by som povedala, že karma pracovala v môj prospech. Moja sestra by možno povedala niečo v zmysle: „Choď do riti.“ Viem však, že by to asi myslela v dobrom.

Dokonca aj v deň, keď sme sa mali stretnúť s vystaňovalcami, sme sa stále dohadovali o slove „vystaňovalec“.

„Ak sú to utečenci,“ poznamenala Simellia, jedna z ďalších mostíkov, „potom by sme ich mali nazvať utečencami. Nebudú sa predsa sťahovať do letnej chaty v Provencalsku.“

„Ani oni *sami* sa nebudú nevyhnutne považovať za utečencov,“ podotkla Adela.

„Spýtal sa ich niekto, čo si o tom myslia?“

„Väčšinou sa považujú za obete únosu. Číslo 1916 si myslí, že je za nepriateľskou líniou. 1665 zasa, že je mŕtva.“

„A vydajú nám ich *dnes*?“

„Tím pre duševnú pohodu si myslí, že ak ich budú držať na oddeleniach dlhšie, bude to mať negatívny vplyv na ich prispôsobenie,“ vysvetlila Adela.

O tomto probléme sme sa my – alebo skôr len Simellia a Adela – rozprávali v jednej z nekonečných miestností ministerstva. Mala steny obláčikovej farby so svetlami zapustenými do stropu, bola modulárna, tak, aby sa dalo predpokladať, že otvorenie dverí povedie do ďalšieho rovnakého priestoru a potom do ďalšieho, a potom do ďalšieho. Tieto miestnosti boli navrhnuté tak, aby podporovali byrokraciu.

Toto mal byť posledný priamy brífing piatich mostíkov: Simellia, Ralph, Ivan, Ed a ja.

Všetci sme prešli šesťkolovým pohovorom, ktorý nám metaforicky vŕtal do zadných zubov a nudil nás na smrť. *Boli ste teraz alebo niekedy predtým odsúdení, alebo inak zapletení do nejakej činnosti, ktorá by mohla ohroziť váš bezpečnostný štatút?* Potom sme absolvovali deväť mesiacov prípravy. Nekonečné pracovné skupiny a previerky. Budovanie schránkových pracovných miest na našich starých oddeleniach (obrana, diplomacia, ministerstvo vnútra). Teraz sme boli tu, v miestnosti, kde v žiarovkách bzučala elektrina, a chystali sme sa prepísať dejiny.

„Nemyslíte si,“ opýtala sa Simellia, „že keď ich hodíme do sveta, o ktorom si myslia, že je to ich posmrtný život alebo že sú na západnom fronte, môže im to ublížiť? Zaujíma ma to ako psychologičku aj ako človeka s normálnou mierou empatie.“

Adela pokrčila plecami.

„Je to možné. Ale táto krajina ešte nikdy neprijala emigrantov z minulosti. Do roka by mohli zomrieť na genetické mutácie.“

„Máme to očakávať?“ spýtala som sa znepokojene.

„Nevieme, čo môžeme očakávať. Preto máte túto prácu.“

*

V miestnosti, ktorú ministerstvo pripravilo na odovzdanie, vládla starobylá atmosféra: drevené panely, olejomaľby, vysoký strop. Bola noblesnejšia ako ostatné modulárne miestnosti. Myslím si, že to zariadil niekto z administratívneho tímu so zmyslom pre drámu. Svojím štýlom a zvláštnym spôsobom, akým cez okná presvitало slnečné svetlo, sa miestnosť pravdepodobne nezmenila od devätnásteho storočia. Môj sprievodca Quentin tam už bol. Vyzeral chorobne, čo je spôsob, ako sa na niektorých ľuďoch prejavuje nadšenie.

Dvaja agenti priviedli môjho vystaľhovalca cez dvere na druhom konci miestnosti skôr, ako som sa na jeho príchod stihla pripraviť.

Bol bledý a vyzeral vyčerpane. Vlasy mu ostrihali tak nakrátko, až úplne stratil kučery. Otočil hlavou, aby sa rozhliadol po miestnosti, a ja som z profilu uvidela impozantný nos, ktorý mu trčal z tváre ako skleníkový kvet. Bol nápadne príťažlivý a nápadne veľký. Mal akúsi oslnivú nadbytočnosť črt, vďaka ktorej vyzeral hyperreálne.

Stál veľmi vzpriamene a pozoroval môjho sprievodcu. Niečo ho prinútilo pozrieť sa na mňa a potom odvrátiť zrak.

Vykročila som dopredu a jeho pohľad sa presunul späť na mňa.

„Veliteľ Gore?“

„Áno.“

„Som váš mostík.“

Graham Gore (veliteľ, Kráľovské námorníctvo, cca 1809 – 1847) bol v dvadsiatom prvom storočí päť týždňov, hoci podobne ako ostatní cudzinci bol pri zmysloch len niekoľko dní. Proces extrakcie si vybral daň v podobe štrnástich dní hospitalizácie. Dvaja z pôvodných siedmich vysťahovalcov zomreli a zostalo ich iba päť. Liečili ho na zápal pľúc, ťažké omrzliny, počiatočné štádium skorbutu a dva zlomené prsty na nohách, no už nekríval. Aj tržné rany od paralyzéra – vystrelil na dvoch členov tímu, ktorí ho prišli vysťahovať, a tak bol tretí nútený strieľať.

Trikrát sa pokúsil utiecť z oddelenia ministerstva a museli ho uspať. Keď sa prestal brániť, absolvoval základnú orientáciu s psychológmi a odborníkmi na viktoriánske obdobie. Kvôli ľahšej adaptácii dostávali cudzinci len bezprostredne použiteľné informácie. Prišiel ku mne so základnými vedomosťami o elektrickej sieti, vnútornom spaľovacom motore a vodovodnom systéme. Nevedel o svetovej ani studenej vojne, o sexuálnej revolúcii v šesťdesiatych rokoch ani o vojne proti terorizmu. Začali mu rozprávať o rozpade britského impéria, a nedopadlo to dobre.

Ministerstvo nám zabezpečilo auto, ktoré nás odviezlo do domu. Teoreticky sa v autách vyznal, ale bolo to prvý raz, čo v jednom sedel. Hľadel cez okno, bledý, čo som považovala za znak údivu.

„Ak máš nejaké otázky,“ prehovorila som, „pokojne sa pýtaj. Uvedomujem si, že je toho na teba veľa.“

„S potešením zisťujem, že Angličania ani v budúcnosti nestratili umenie ironického podceňovania,“ skonštatoval bez toho, aby sa na mňa pozrel.

Na krku, blízko ušného lalôčika, mal znamienko. Na jedinej existujúcej dagerotypii je zobrazený oblečený v móde štyridsiatych rokov devätnásteho storočia s vysokým kravatovým plášťom. Zízala som na to znamienko.

„Toto je Londýn?“ spýtal sa nakoniec.

„Áno.“

„Koľko ľudí tu teraz žije?“

„Takmer deväť miliónov.“

Oprel sa a zavrel oči.

„To je príliš veľké číslo na to, aby bolo skutočné,“ zamrmľal. „Zabudnem, že si mi to povedala.“

*

Viktoriánsky dom, ktorý poskytlo ministerstvo, bol z červených tehál, pôvodne určený pre miestnych robotníkov. Gore by videl, ako ho stavali, keby sa dožil osemdesiatky. Teraz mal tridsaťsedem rokov a nezažil krinolíny, *Príbeh dvoch miest* ani zrovnoprávnenie robotníckej triedy.

Vystúpil z auta a s únavou človeka, ktorý precestoval celý kontinent a ešte len hľadá svoj hotel, si prezrel ulicu. Vyskočila som za ním. Snažila som sa vidieť to, čo videl on. Možno sa opýta na autá zaparkované na ulici, možno na pouličné lampy.

„Máš kľúče?“ spýtal sa. „Alebo sa teraz dvere ovládajú magickými heslami?“

„Nie, ja mám...“

„Sezam, otvor sa,“ prehovoril temným hlasom k poštovej schránke.

Vnútri som mu povedala, že urobím čaj. Poprosil ma, či by si mohol s mojím dovolením pozrieť dom. Dala som mu ho. Urobil si rýchlu prehliadku. Kráčal pevne, akoby očakával odpor. Keď sa vrátil do kuchyne s jedálňou a oprel sa o zárubňu dverí, bolestne som sa zachvela. Tréma, ale aj šok z jeho nemožnej prítomnosti ma dobehli. Čím dlhšie tam stál – a on tam ešte stále bol –, tým viac som mala pocit, že vyskočím z kože. Dialo sa so mnou niečo, čo menilo naratív, a ja som sa snažila dívať sa na to všetko zvonka, aby som tomu dala zmysel. Naháňala som čajové vrecúško k okraju hrnčeka.

„Takže máme bývať spolu?“ opýtal sa.

„Áno. Každý vysťahovalec má svoj mostík na rok. Sme tu, aby sme vám pomohli prispôbiť sa novému životu.“

Zložil si ruky a pozrel na mňa. Oči mal orieškové, slabo pretkané zelenou farbou s hustými mihalnicami. Boli nápadné a zároveň nekomunikatívne.

„Ty si slobodná žena,“ podotkol.

„Áno. V tomto storočí to nie je nevhodné. Keď budeš považovaný za schopného vstúpiť do komunity, mimo ministerstva alebo pred kýmkoľvek, kto nie je zapojený do projektu, mal by si o mne hovoriť ako o svojej spolubývajúcej.“

„Spolubývajúcej,“ zopakoval pohrdavo. „Čo toto slovo znamená?“

„Že sme dvaja ľudia bez partnerov, ktorí sa delia o náklady na nájom domu a nemajú romantický vzťah.“

Zdalo sa, že sa mu uľavilo.

„No, bez ohľadu na zvyky si nie som istý, či je to vhodné,“ podotkol. „Ale ak ste dovolili, aby tu žilo deväť miliónov ľudí, možno je to nevyhnutnosť.“

„Hm. Vedľa tvojho lakťa je biela skriňa s rúčkou. Hovoríme tomu chladnička. Mohol by si otvoriť dvierka a vybrať mlieko, prosím?“

Otvoril chladničku a nazrel dovnútra.

„Ladová skriňa,“ zhodnotil so záujmom.

„V podstate. Poháňaná elektrinou. Myslím, že vám vysvetlili, ako funguje elektrina...“

„Áno. Viem aj to, že Zem obieha okolo Slnka. Aby som ti ušetril trochu času.“

Otvoril priehradku.

„Takže mrkva stále existuje. Aj kapusta. Ako spoznám mlieko? Dúfam, že mi povieš, že ešte stále používate kravské.“

„To áno. Malá fľaša, horná polica, modré viečko.“

Vzal ho a priniesol mi ho.

„Slúžka má dnes voľno?“

„Nemáme slúžku. Ani kuchárku. Väčšinu vecí si robíme sami.“

„Ach,“ vzdychol a zbledol.

Zoznánil sa s práčkou, plynovým sporákom, rádiom, vysávačom.

„Tak toto sú slúžky,“ utrúsil.

„Takpovediac.“

„Kde sú sedemmilové čižmy?“

„Tie ešte nemáme.“

„Neviditeľný plášť? Ikarove krídla odolné proti slnku?“

„Tiež nie.“

Usmial sa. „Zotročili ste blesk,“ zhodnotil, „a využili ste ho, aby ste si nemuseli platiť nudných sluhov.“

„No...“ spustila som vopred naplánovanú reč o triednej mobilita a práci v domácnosti, pričom som spomenula minimálne mzdy, veľkosti priemernej domácnosti a pracujúce ženy. Trvalo to celých päť minút a na konci som hovorila tým istým trasľavým hlasom, ktorý som používala pri prosbách rodičov o zrušenie večierky.

Keď som skončila, povedal len: „Dramatický pokles zamestnanosti po ‚prvej‘ svetovej vojne?“

„Ach.“

„Môžeš mi to vysvetliť zajtra.“

Toto je všetko, čo si pamätám z prvých hodín v jeho spoločnosti. Rozišli sme sa a strávili sme zvyšok dňa nesmelým pohybovaním sa jeden okolo druhého ako bubliny v lávovej lampe. Očakávala som, že sa po cestovaní v čase psychicky zlomí a možno ma napadne alebo zloží s vražedným úmyslom. Väčšinou sa dotýkal vecí nutkavým trhaným pohybom, o ktorom som sa neskôr dozvedela, že je spôsobený trvalým poškodením nervov z omrzlín. Záchod spláchol päťnásťkrát za sebou a čakal ticho ako vetrik, kým sa nádržka znovu naplnila, čo mohlo byť spôsobené údivom alebo rozpakmi. O druhej sme sa pokúsili posediť si v jednej miestnosti. Keď sa prudko nadýchol nosom, zdvihla som zrak a uvidela som, ako odťahuje prsty od žiarovky v lampe. Na chvíľu sa stiahol do svojej spálne a ja som si

išla sadnúť na zadnú verandu. Bol príjemný jarný večer. Po trávniku sa prehánali holuby s nahlúplym pohľadom a bruchom skrytým v ďateline.

Počula som, ako sa na poschodí rozozvučala opatrná dychová polonéza, rozkolísala sa a ustala. O niekoľko okamihov neskôr sa v kuchyni ozvali jeho kroky. Holuby vzlietli, ich krídla vydávali tlmený zvuk.

„Poskytlo mi ministerstvo flautu?“ opýtal sa ma.

„Áno. Povedala som im, že by ti to mohlo pomôcť.“

„Aha. Ďakujem. Ty – vedela si, že hrám na flaute?“

„Spomína sa to v niekoľkých твоjich zachovaných listoch a takých, kde sa o tebe píše.“

„Čítala si tie listy, v ktorých sa spomína moja podpaľačská mánia a moja ohavná história ilegálnych husacích zápasov?“

Otočila som sa a pozrela naňho.

„Žartujem,“ dodal.

„Aha. Bude sa to opakovať?“

„To závisí od toho, ako často na mňa vytiahneš vyhlásenie typu ‚čítala som tvoje osobné listy‘. Môžem sa k tebe pridať?“

„Nech sa páči.“

Posadil sa vedľa mňa, pričom medzi našimi telami zostal asi meter. V okolí bolo počuť rôzne ťažko identifikovateľné zvuky. Vietor v korunách stromov znel ako zurčiaca voda. Veveričky škriekali ako deti. Vzdialený rozhovor pripomínal suchot kamienkov pod nohami. Mala som pocit, že by som mu tie zvuky mala vysvetľovať, akoby o stromoch či veveričkách nič nevedel.

Bubnoval prstami po verande. „Predpokladám,“ začal opatrne, „že tvoja éra už prekonala také nevkusné zlozvyky, ako je fajčenie tabaku.“

„Prišiel si asi o pätnásť rokov neskôr. Vychádza to z módy. Mám však pre teba dobrú správu.“

Vstala som – otočil hlavu, aby nemal moje holé lýtko v zornom poli

–, vzala som zo zásuvky v kuchyni balíček cigariet a zapalovač a vrátila som sa.

„Tu máš. Ďalšia vec, ktorú zabezpečilo ministerstvo. Cigarety v dvadsiatom storočí viac-menej nahradili cigary.“

„Ďakujem. Určite sa prispôsobím.“

Sústredil sa na to, ako odstrániť plastovú fóliu, ktorú si starostlivo odložil do vrečka, prebehol očami po nápise na škatuľke a zamračil sa na varovný štítok. Pozerala som sa na trávnik a mala som pocit, akoby som ovládala svoje pľúca manuálne.

O niekoľko sekúnd neskôr so zjavnou úľavou vydýchol.

„Lepšie?“

„Je mi až trápne vyjadriť, ako lepšie sa cítim. Hm. Za mojich čias si dobre vychované mladé dámy tabak nedopriali. Ale všímam si, že sa toho veľa zmenilo. Napríklad sukne. Fajčíš?“

„Nie...“

Prvýkrát sa na mňa pozrel priamo a usmial sa. Na lícach sa mu urobili hlboké jamky.

„Aký zaujímavý tón. Fajčila si?“

„Áno.“

„Prestala si pre to krikľavé varovanie na krabičke?“

„Viac-menej. Ako som už spomenula, fajčenie teraz vyšlo z módy, pretože sme zistili, aké je to nezdravé. Dočerta! Mohla by som si jednu dať, prosím?“

Jeho jamky a úsmev pri slove „dočerta“ zmizli. Predpokladám, že pokiaľ ide o neho, mohla som povedať rovno „kurva“. Rozmýšľala som, čo sa stane, keď to raz nakoniec pred ním vyslovím, keďže som to hovorila minimálne päťkrát denne. Napriek tomu mi ponúkol balíček a potom mi s anachronickou galantnosťou zapálil cigaretu.

Chvíľu sme fajčili mlčky. V istom momente zdvihol prst k nebu.

„Čo je to?“

„Lietadlo. Je to... nebeská loď.“

„Sú v ňom ľudia?“